

СОНЦА:
Ускод, заход, даўжыня дні:
Мінск — 6.46, 17.03, 10.17;
Віцебск — 6.38, 16.51, 10.13;
Магілёў — 6.35, 16.52, 10.17;
Гомель — 6.31, 16.50, 10.19;
Гродна — 7.02, 17.17, 10.15;
Брэст — 6.58, 17.22, 10.24.

МЕСЯЦ:
Апошняя кадра
19 кастрычніка

ЗВЯЗДА

20 КАСТРЫЧНИКА 1992 г.
аўторак, № 211 (21989).

● выдаецца са жніўня 1917 г.

● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

● цана 1 рубель

ВОЗГАДАС ГОЛАС выбаршчыкаў

Сёння народныя дэпутаты Беларусі пасля доўгіх, амаль паўгадзінных парламенцкіх канікулаў зноў сабраліся ў Доме ўрада ў зале сесій. У

праекце парадку дня — дзесятыя пытанні. Аднак галоўныя сродкі, на нашу думку, і думку многіх нашых чытачоў — два, Гэта пры-

ЗАКЛІК ДА УЗВАЖАНАГА ПАДЫХОДУ

Напярэдадні сесіі Вярхоўнага Савета каардынацыйны савет дэпутатаў аб'яднання «Беларусь» выступіў са зваротам да народных дэпутатаў і грамадзян Беларусі. Літары «Беларусь» у чарговы раз выклікалі асноўныя прынцыпы свайго аб'яднання, галоўны з якіх — «імк-

«РЭФЕРЭНДУМ — ПЕРШЫМ ПЫТАННЕМ»

такім было асноўнае патрабаванне прамоўцаў на мітынгу БНФ, што адбыўся ў нядзелю, 18 кастрычніка, на плошчы Незалежнасці ў Мінску

НУДНЫ асенні дождж, які ліў з самай раніцы, прымілавы халодны вецер не перашкодзілі каля тысячы мінчанам прыйсці на галоўную плошчу сталіцы супраць дэпутатаў ад апазіцыі і прадстаўніцкіх дэмакратычных партый. Можна было адзіліцца апантанасці гэтых людзей, якіх амаль дзве гадзіны праставілі пад парасонамі ў такую непагоду. Паўна, душы і сэрцавала нядарнае настаяцкае афармленне мітынгу.

ПАКАІКАІ ДА ЗГОДЫ

«Клічам да згоды» — так называлася святая ў сталіцы перку імя Горкага, якое наладзіла напярэдадні сесіі Вярхоўнага Савета Партыя Народнай згоды. Па прыкладу заходніх партый, ПНЗ вырашыла спалучыць прапаганду свайго ідэя з забавляльнай праграмай. Дзякуючы куміру шас-

наццацігадовага Андрэя Радзю (як аказалася, вялікаму прыхільніку ПНЗ) у парк, нагледзячы на непагоду, сабралася нявольна моладзь. Ішлі паслухаць, зразумела, не столькі лідэраў ПНЗ, колькі «Ляскавы май», «Маршал», «Салодкі сон», «Мальчышкі».

Зрэшты, той, хто чуў не

няцё новай Канстытуцыі краіны і рэфэрэндум аб дэмакратычным выбары Вярхоўнага Савета. Менавіта таму, прадурачылі і гарачыя дыскусіі па гэтых пытаннях, што разгоруцца ў Вярхоўным Саеве, сёння «Звязда» дае магчымасць выказацца на конт іх чытачам. Міркуем, голас выбаршчыкаў дапаможа парламентарыям прыняць рашэнні, якія адпавядаюць настроям большасці народа.

(Пісьмы чытачоў аб Канстытуцыі і рэфэрэндуме чытайце на 2-й старонцы)

ПАДЫХОДУ

(права на бясплатнае медыцынскае абслугоўванне, бясплатную адукацыю і г. д.). Аб'яднанне «Беларусь» заклікала ўсіх да супрацоўніцтва і ўзвжанага падыходу пры прыняцці рашэнняў. Слова «рэферэндум» у звароце не значыцца.

Вялянцін ЖДАНКО.

адзіным фронтам з БНФ за рэфэрэндум і дзяржаўнасць беларускай мовы. Здаецца, што і гэты арганізацыя, якая доўгі час вагалася ў сімпатыях, нарэшце вызначыла сваю палітычную пазіцыю.

Такім чынам, усімі «зацікаўленымі бакамі» (Саўмін, Шушкewіч, БНФ, камуністы) зроблена належная карціна рэальнасці перад сесіяй. Ёсць залыма ацэнкаў, найбольш эфектыўнай? Чаканьне даўдга, сёння — адкрыццё сесіі.

Вялянцін ЖДАНКО.

«Мара» дапаможа МАЛАДЫМ

ЛІДА. Тут распачаў сваю работу фонд моладзі «Мара», створаны на рашэнне гарвыканкома. Асноўны напярэдадні ўдзелася — арганізацыя бюро добрых пачынаў, дзе моладзь лічыцца зможу працаваць у якасці электрыкаў, гравіёраў, пісьмачкоў, чыя, прыбяральшчыкаў, кватэр, арганізацыя двухмесячных курсаў па вывучэнню беларускай мовы, інаша дзейнасць.

«Ю Эс Эй Тудэй» ПРА НАС

У нашай рэспубліцы зарэз знаходзяцца журналісты амерыканскай газеты з 2,6-мільённым тыражом «Ю Эс Эй Тудэй» Селія да Маранон і Клайда Сміт, якія займаюцца падрыхтоўкай матэрыялаў для спецыяльнага выпуску газеты, прысвечанага Беларусі. Нядаўна яны сустрэліся з прэзідэнтам прапарымальскай Рэспублікі Беларусь Уладзімірам Карагіным.

Беспрацоўе наступае

МІНСК. Сплад вытворчасці чыгняе да сабой скарачэнне рабочых месцаў. За 9 месяцаў бягучага года ў гарадскую службу занятасці звярнулася 19 тысяч чалавек. Колькасць афіцыйных беспрацоўных павялічылася з амаль 800 чалавек у студзені да 4,7 тысяч у верасні. На сённяшні дзень 4,185 чалавек атрымліваюць дапамогу па беспрацоўю.

«Садацкая каша» ДА ШКОЛЬНІКАЎ

У Маладзечна вырашылі стварыць адзіны цэнтр па падрыхтоўцы падрыхтоўчым кожнаму 10—11 класу. На першым часе ў яго ўвайдуць тры сярэднія школы горада, старшакласнікі якіх пад кіраваннем пачынаюць будаваць рытываць сябе да выканання ганаровых абавязкаў. Заняткі ў цэнтры змяшчаюць праводзіць адзіна раз у месяц па шэсць гадзін. Думаецца, гэта новаўвядзенне ўнёсе нейкую ажыццэнасць у сумную школьную праграму па НВП. Бо не сакрэт, што ў хлопцаў дэпрывацыя ўражанняў дзікавіцы да службы на ўзброеных сілах падае з дня ў дзень.

Вольга КАЖАМЯКІНА. (РІД).

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

«Прайшлі часы, калі праблемы вырашаліся ўдарам кулака па сталё»

Дай! Гэтым словам напаліўца наш лексіён з раняга маленства і, здаецца, не можа абмінуцца без яго да самай смерці. Дай адукацыю, адзенне, ежу, зарплату, машыну, кватэру і бясплатную пудушку на бераг Чорнага мора. Дай — і адразу ўсе павінна стаць на свае месцы.

Давай ці хоць бы рабіць адпаведны выгляд, што даюць, павінны былі ўжо людзі на самай нізкай ступені ўлады. Гэтым рабілася, робіцца і хутчэй за ўсё будзе рабіцца палітычная кар'ера, без гэтага пакуль што немагчыма ўзяць кіраванне на шай гаспадаркай, нашымі людзьмі і іх мысленнем. Успя-

маю, як прабаў сабе дарогую на дэпутацкі Алімп адзін з першых сакратароў райкома партыі. Абцяж пра два гады пераўтварыў райцэнтр у горад-сад: заасфальтаваныя дарогі, новыя магазіны, школа і многа жылых дамоў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Станіслаў Шушкewіч у Варанавічах не абяпаў пераўтварыць яго ў бліжэйшы час у горад-сад. Больш таго, ён увогуле не абяпаў напоўніць магазіны каўбасой, а ўсіх баранавіцкіх бяздомных рассяліць па прасторных светлых кватэрах. Ды і не старшыняўская гэта, па вялікаму рахунку, спра-

ва. Хоць, безумоўна, палітычны прэстыж, як заўважыў сам С. Шушкewіч, лепш заваёваць іншымі метадамі. І ўсё ж мінулі часы, калі праблемы вырашаліся ўдарам кулака па сталё. Авірамонтнае прадпрыемства. Наведанне яго далёка не выпадкова. На парку для рэспублікі стаць пытанне аб стварэнні ачыненай авіяцыйнай прамісловасці. Адно з буднейшых баранавіцкіх прадпрыемстваў у сувязі з гэтым ніяк не можа быць абяздана ўвагай. Там больш, што, які завілі кіравнікі завода, ужо праз два гады можна наладзіць вытворчасць самалетаў, якіх маглі б працаваць на лажаратушні,

патруляванні лясных масіваў, у паштовых мэтах і г. д. Гэты самалет прэтэнды на эканамічнасць, у сто разоў большую, чым у Як-40.

У Старшыні Вярхоўнага Савета адразу ўзнікла пытанне аб канкурэнтаздольнасці самалета на сусветным рынку. На што вясёлы адказаў, што ёсць намер набіць ліцэнзійны захад негерманскіх рухавікаў, і... пачалі прасіць грошы на гэту праграму, а таксама на разборку самалетаў, якія, адгэдня з падпісанымі рэспублікай міжнароднымі пагадненнямі ў галіне

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАВЕДАМЛЕННЕ ДЗЯРЖАЎНАГА КАМІТЭТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА СТАТЫСТЫЦЫ І АНАЛІЗУ

Аб індэксе спажывецкіх цэн

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамае, што ў верасні 1992 года ў параўнанні са жніўнем 1992 года індэкс цен на харчовыя і нехарчовыя тавары і паслугі, уключаючы ў «спажывецкую карзінку», склаў

108,1 працэнта. Індэкс спажывецкіх цен за верасень, вылічаны нарастаючым вынікам да чэрвеня 1992 года, прынятага ў якасці базіснага перыяда, склаў 141,9 працэнта.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

Аб індэксацыі грашовых даходаў насельніцтва Рэспублікі Беларусь за кастрычнік 1992 г.

У сувязі з апублікаваннем індэкса спажывецкіх цен за верасень 1992 года Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу паведамае, што даходы насельніцтва за кастрычнік бягучага года, атрымліваемыя з бюджэтных крыніц (заробатная плата; дзяржаўныя пенсіі; дапамогі; стипенды; сумы кампенсацыі ўрон, нанесенага кзлствам або іншым пашкоджаннем здароўя, звязаным з выкананнем працоўных абавязкаў) індэксуеюцца зыходзячы з індэкса спажывецкіх цен, налічанага нарастаючым вынікам да чэрвеня г. г. на 141,8 працэнта (1,312×1,081×100), з прымяненнем наступнай шкалы карматываў індэксацыі на кожны працэнт росту індэкса спажывецкіх цен для розных частак даходаў:

— у межах 2,000 рублёў — 1,0 працэнта;

— ад 2,001 да 4,000 рублёў — 0,5 працэнта;

— ад 4,001 да 8,000 рублёў — 0,25 працэнта;

— ад 8,001 да 16,000 рублёў — 0,125 працэнта;

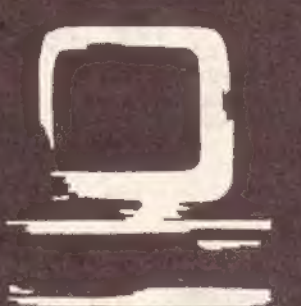
— ад 16,001 да 32,000 рублёў — 0,0625 працэнта.

Аналізаваныя выплаты непрырачунным пенсіянерам у размер 300 рублёў, ажыццэўленыя ў кастрычніку 1992 г. за кошт сродкаў Пенсійнага фонду, індэксацыі не належыць.

Насельніцтва, якое атрымлівае даходы з іншых крыніц (у тым ліку і для газавых апаратаў), вяртае страт ад інфляцыйнага ўздзеяння па падставе, прадулежанага калектыўным дагаворам (пагадненням).

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь.

Выбар і якасць

компьютеры IBM PC/AT-286
принтеры
СРЕ-136, HUNDAI HDP-920
телефаксы
SAMSUNG FX-2310
(100 нумароў пачынаючы, таймер),
PANASONIC KX-50B
электронныя пішучыя машыны OLIVETTI
відамагнітофоны,
відэадвойкі (Japan)

Dainova Co Ltd
(0172) 217-408, 217-903,
(аўтаінф.) 588-704

ТВАЁ СЛОВА, ЧЫТАЧ

НАЙЛЕПШАЕ ЛЯКАРСТВА АД БЕСПРАЦОЎЯ — БУДАЎНІЦТВА

Вострай і вельмі небяспечнай праблемай цяпер з'яўляецца беспрацоўе. Гэта тым больш дрэнна, што ў нас існуе існуючы дзяржаўны мейсам і вытворчасць. І лёс чалавека залежыць ад стану грамадскай вытворчасці. А беспрацоўе — найперш ад таго, яе крыніца становіцца, у якім яна апынулася зарэз. І, наадварот, пры прымацці ўласнасці беспрацоўе не бывае такім страшным — чалавек можа ўсё ж знайсці работу, мець даход ад сваёй гаспадаркі.

Так, у нас раней амаль не

было беспрацоўя, бо расла вытворчасць і даволі вялікая колькасць людзей была занята на партрабоце, іншых адміністрацыйных службах. Цяпер жа ўсё карэнным чынам змянілася. Вытворчасць скарацілася, адпаведна і штаты чыноўнікаў.

Да гэтага варта дадаць яшчэ адно абставіна — працягненне так званых ўрбанізацый: разбурэнне гарадоў, канцэнтраванне ў іх людзей, устаноў, людзей. І ў выніку гараджане найперш і аказваюцца беспрацоўнымі. У вёсцы гэтага няма. Экалагічныя і іншыя ўмовы,

звязаныя са здароўем чалавека, у сельскай забудове горшыя, чым у гарадзкіх мясцовасцях. Разам з беспрацоўем расце і ўзровень захворвання насельніцтва. Наогул перанасяеся гарадоў — з'ява трывожная.

Ші ёсць нейкае выйсце? Мне здаецца, трэба прыняць урбанізацыйны гардоў, а ўсё будаўніцтва сканцэнтравана ў вёсцы. І ўвогуле расшырыць тут будаўнічую сферу: вострай у нас праблема жыцця ўзнікае, толькі таму, што недастаткова вядзецца жыллёвае будаўніцтва ў вёсцы. Як сведчыць статы-

стыка, у нас толькі 0,2 працэнта рабочых занятых у будаўніцтве, у той час як у краінах, дзе жыллёвая праблема няма, звыш 3 працэнтаў рабочых працуе ў гэтай галіне.

Згодзе: нашымі занятасці ў будаўніцтве справа нялёкая. Спачатку неабходна расшырыць і ўмацаваць яго матэрыяльна-тэхнічную базу.

Возьмем, напрыклад, будаўнічыя машыны. Іх выпуск скараціўся на 20—30 працэнтаў. А матэрыялы? Тал ж цягла? Некалі пагеліны, няхай сабе невялікія, былі амаль ва ўсіх

калгасках і саўгасках. Цяпер яны знішчаны. Непамеяна выскіа цэны будматэрыялаў.

На мой погляд, гэтая праблема трэба вырашыць у першую чаргу. У прыватнасці, даць магчымасць самім жыхарам будаваць, зрабіць даступнымі і таннымі будматэрыялы. Тым самым мы здымаем з парадку дня нявольна вострай пытанню як вытворчасці, беспрацоўя, так і здароўя, настрою людзей.

Станіслаў ШКАДЗІНСКІ,
інжынер-эканаміст,
г. Мінск.

ХТО ТЫ, ДОБРЫ ЧАРАЎНІК?

Чула я і пра Федору, і пра экстрасенсаў розных, і Кашпировскага па тэлебачанні глядзела, але не ведала, што такое можа са мной здарыцца тут, у Мінску.

Але ж дэдаўно пераканалася, што такое бывае, бо сама была сведкай. Гэта здарылася на прыпынку каля Сураўскага аўтостанцы. Ехала нежк з работы ў канцы лета. Ці то надвор'е на перамежу пайшло, ці па іншай прычыне ў мяне мала бела галава. Проста раскоўвалася. Свет, які гавораць, быў не мілы. Ад людзей нават адарочвалася, каб не глядзець, так было мядсна. Але адчуваю, што нехта стаў насупраць. Гляджу: афіцэр-палкоўнік, гадоў 40. Гляджуць мяне права ў вочы. Хацела я разлавацца, што-небудзь сказаць разке, але... не магу. А ён пытаецца: «Галава баліць? Я гэта ўжо дадзёк адчуў». Я нават не разумею. А ён падыходзіць, руку над мае галавой падняў і ўсімхаецца. Кажэ: «Зарэз

проблема. З паўхвіліны патрамаў далонь сваю каля маіх счэрняў. Восі і ўсё, кажа, іптер галава ваша часяе. Я гляджу на белы свет і вачам не веру. Аж пасытлела ўсё. Болю няма і такая лёгкасць у чэле, што, здаецца, пабегла б, як малаяды.

Кажэ: «Чалавечка, як жа табе дзякаваць? А ён усміхаецца. «Німа за што, — кажэ, — гэта вельмі проста». Развітаўся. Сеў у аўтобус і паехаў. Я нават імя не спытала.

Паважаная рэдакцыя, хацу праз газету паздзякаваць гэтаму чалавеку, бо пасля яго лязчэння я, здаецца, маладзёдай стала.

Тыдні два ляжала, як на крылах, з гэтакім добрым настроем. І шчы хачу сказаць: калі чалавек мае такую здольнасць, няхай ён кідае гэтую сваю арыбію і дапамагае людзям. Мы былі б яму ўдзячныя.

М. ОСІПЧЫК.
г. Мінск.

ХОЧЕ ЕХАЦЬ ЦЯГНІКОМ? ГАЊЦЕ ЛІШНЮЮ ПЯЦЁРКУ

Паважаная рэдакцыя газеты «Звязда», прашу разабрацца з тымі непарадкамі (а я лічу гэта непарадкамі), з якімі сутыкнулася пры афармленні білета на чыгуначных вакзале ў Віцебску. Я, маці дваіх дзяцей, атрымліваю мээрную зарплату, і, натуральна, даводзіцца эканоміць на ўсім. Адпаведна пры пакупцы білета на поезд Польша—Баранавічы ўдзякаліла яго кошт на прездез у агульным вагоне. І мне ксір адказала: 36 рублёў. Якім жа было маё здзіўленне, калі яна запатрабавала 41 рубель.

Здзіўлена гляджу на касірку, а тая падае мне білет і яшчэ нейкую паперку. Аказваецца, гэта квітанцыя аб добраахвотным страхаванні пасажыраў. Пытаюся, якое страхаванне, а ў чарзе гаворачы, што яны ўсім тым паперкі падаюць. Кожны спытаецца ўзяць кучэй білет, і да ахвотна мяне прабіцца не ўдалося. Касірка не пачыла па-трабным ні спытаць, ні растлумачыць, а выдала мне гэтую фікцыю, якую я вам пераслала. Мые здзіўліла, што нават не пытаюцца аб жадаані «добраахвотна застрахавання», ні ад-

расам, ні прэзідэнтам не цікавіцца, хоць у квітанцыі іх трэба ўказваць.

Мне даведзлася часта ездзіць у Віцебск, дык што, мяне кожны раз вось так і будаць «страхавашы»?

г. Мінск.

Але НАЗАРОВА.

АБ АДКРЫЦЦІ ДЗЕСЯТАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ДВАНАЦЦАТАГА СКЛІКАННЯ

Адкрыццё дзесятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання адбудзецца 20 кастрычніка 1992 года ў 9 гадзін 30 хвілін раніцы ў зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

ДА КАНЦА ПАДПІСКІ ЗАСТАЛОСЯ 11 ДЗЕН. ІНДЭКС «ЗВЯЗДЫ» — 63850,

ПАДПІСНАЯ ЦАНА «ЗВЯЗДЫ» НА ПАЎТОДА — 120 РУБЛЁў.

Пісьмы пра Канстытуцыю...

Галоўнае — бачыць сябе чалавекам

Няма іншай думкі, як толькі тая, што Праект трэба ўхваляць. Бо ў ім беларус ужо бачыць сябе чалавекам. Гэта зусім не халасцкая Канстытуцыя БССР, што гуляла нас носам да зямлі.

Вельмі важна тое, што сказана ў артыкуле 3: «Ніякая частка народа... не мае права прысвоіць уладу ў дзяржаве». Гэта найважнейшы ўрок з 70-гадовага тыраніі, з нашай трагедыі. На такіх жа падставах вельмі падтрымліваю артыкулы 6 і 7, якія «недаўвольна» ўласнасці» (арт. 52).

Цяпер асобныя аўтары.

У артыкуле 14 трэба дакладней акрэсліць межы дзяржаўнай уласнасці і дзяржаўнасці. Бо гэтая ідэя была зноў дадана дзяржаўнай уласнасці ў 70-гадовым тыраніі, з нашай трагедыі. На такіх жа падставах вельмі падтрымліваю артыкулы 6 і 7, якія «недаўвольна» ўласнасці» (арт. 52).

Артыкул 21. Заўвага на стылю. Словы «...не павінна тлумачыцца як адмаўленне...» гучаць як добрае пажаданне, а не як закон. Замініць на «...не з'яўляецца адмаўленнем».

Артыкул 43. Зноў гэта неадарэчысна: забарона на працу! Парадокс: улада рабочых і сялян хоча са сваіх дзяцей выходзіць паноў (і выхоўвае). Ніхкіх забарон! Падлеткі — таксама людзі! І маюць права на працу, на свой заработак, на грошы, а значыць, і на самастойнае задавальненне сваіх патрэбнасцей. Без гэтага яны не стануць гаспадарамі свайго жыцця, не стануць людзьмі, а толькі лямпачкамі. (Гавару гэта як педагог).

Няхай носьці пошту, мыло, машыны, працу, на агародзе. Абы гэта не пераходзіла ў вучэбнае, ды не была праца знішчальнай. У дарослых ёсць кантроль за тэхнічнай бяспекай. Дык і ў падлеткаў ён павінен быць — вось і ўся праблема. А то забаранілі дзецям самастойна зарабляць, а ўвясці эксплуатацыю дзіцячых прац у калгасе і с/гасе. Пад прымусам працы, школа, за калейкай, а то і ў вясце. Вось гэта агульнае!

Артыкул 46. Варыянт 1. Зноў стыль: словы «павінна быць» лішня.

Не акрэслена, што значыць сярэдняя абавязковая — колькі класаў? (У Законе аб адукацыі — 9 класаў. І гэта правільна). І таму прыватныя навуковыя ўстановы толькі платныя? А можа, за кошт спонсараў? А лепш, каб такім спонсарам была дзяржава. Бо ўсе бацькі адвольна плацяць падаткі дзяржаве на ўтрыманне школ. Мушкет, тут большавікі адгалосяк на забарону прыватных школ.

Артыкул 82. На рэфэрэндуме не падрабучаць 2/3 выбаршчыкаў. На што гавораць іхныя галасы? На галасаванне абавязкова, якому суб'ект дзяржавы. Або не вырашаць пытанні, калі, калі, калі вырастаць свядомыя грамадзяне-патрыёты? Значыць, да-статкова ўдзелу павінны ўнесены ў спіс.

Артыкул 117. Словы «Савец» і «каля» з яго «савец» пара выкінуць, бо беларуская спрадвечнае слова — «Рада».

Раздзел 6. Змяшчае цэлае палажэнне аб справядлівасці. Гэта

— для асобнага Закона. Не трэба паўтараць і падрабязнае ў Канстытуцыі. Раздзел выкінуць.

У. ЛЯСКОўСКИ.

г. п. Шаркоўшчына.

Ігнараваць рэальнасць небяспечна

Лічу, што неабходна пакінуць назву вышэйшага прадстаўнічага і заканадаўчага органа дзяржаўнай улады — Вярхоўны Савет, а не нейкі Сойм (або Рада). Гэтая назва гістарычна склалася ў нашым стагоддзі, яна зразумелая ўсім: і школьніку, і савецкаму дзеда. Хоць нам ужо аднаго банэфаўскага Сойма. Навошта ўводзіць у мову словы, незразумелыя беларусу, — іх і так павыжывалі то з польскай, то з рускай мовы.

Дзяржаўныя мовы рэспублікі павінны быць беларускай і рускай мова, але гэты артыкул трэба дапоўніць словамі: «орган дзяржаўнага кіравання працуе толькі на беларускай мове». Гэта будзе адлюстраванне нашай рэальнасці — нікому не падзеніцца: большасць насельніцтва рэспублікі гаворыць па-руску, і з гэтым трэба лічыцца.

Уладзімір ЖОГЛА.

г. Мазыр.

Прэзідэнцтва?

Ці не крок да аўтарытарызму?

У цэлым праект Канстытуцыі мне падабаецца: большасць дакладных фармулёвак артыкулаў, клопаты дзяржавы аб асобе, спроба стварэння прававой дзяржавы. І ўсё ж...

Першае. Аб прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Праект Канстытуцыі прадугледжвае прэзідэнцкае кіраванне. На мой погляд, гэта пытанне неабходна паставіць на рэфэрэндум. Бо ніхто ж не спытаў у народа, ці патрэбна прэзідэнцкая ўлада ў нашай краіне. У праекце ўлада прэзідэнта прадугледжваецца выключна адзінай. А ці не аддае тут «цельніччыка»?

Ці не крок гэта да дыктатуры? Не скарэ, што маральныя якасці, аўтарытэт многіх нашых сённяшніх палітыкаў заанада нікія, каб заняць такую высокую, адказную і аўтарытэтную пасаду ў дзяржаве. Нам трэба яшчэ вывучаць дыктатуры, з нашай свядомасці трэба яшчэ выкарочваць дух аўтарытарызму. Таму, думаю, нам патрэбна парламенцкая рэспубліка. Лепш за ўсё, нарэшце, ведаць па гэтым пытанню думку народа.

Другое. Аб мясцовым самакіраванні. Перш за ўсё пра назву Управа. Няхай гэта беларуская, але так асцярожна з фармальнай уладай на акупіраванай тэрыторыі. Старажытны пакланіны агіда чужага слова. Няхай ужо які-небудзь вальванком, але не Управа. Трэба павяжыць ласціны тых, хто перажыў вайну, не трэба сыпаць соль на рану. Канешне, гэта не галоўнае. Галоўнае, на мой погляд, у тым, што

мясцовому самакіраванню не наддана ўлады. Савет, Управа і г. д. застаюцца ў поўным падпарадкаванні ў вышэйшых органах. Гаворачу, у каго грошы, у таго і ўлада. Мясцовыя ўлады па практыцы былі б сродкаў, так і застаюцца.

І яшчэ. Каб не марнаваць грошы, рэфэрэндум на прэзідэнцтва можна спалучыць з рэфэрэндумам, да якога заклікае БНФ.

В. АНУФРЫЕВ, настаўнік.

Віцебскі раён.

А дзе сацыялізм?

Праект Канстытуцыі нашай рэспублікі вельмі ўбоды, аднабоковы. Ён зусім не адлюстроввае інтэрэсаў працоўнага народа. Ён на руку чыноўніцтву, нанабарджаным капіталістычным класам. У гэтым праекце адсутнічае ўсё сацыялістычнае, што было ў ранейшых канстытуцыях. Праект напоўнены ўсімі найжорсткімі і мінулымі, выдумкамі. У ім няма такіх паняццяў, як сацыялізм, сацыялістычная дзяржава — СССР, кампартыя, дружба народаў, інтэрнацыяналізм, сацыялістычная ўласнасць, сацыялізм, сацыялістычная дзяржава і г. д. Замест іх у праект нацягнуты ўсілякага смешна. Гэта падобна на пластыфікацыю, прынятую XXVIII з'ездам КПСС: «Да гуманнага, дэмакратычнага сацыялізму».

У артыкуле 2 ўказваецца, што чалавек прызнаецца вышэйшай каштоўнасцю. Але ж і раб пры рабаўладальніцкім грамадстве быў добрай рэччу. На самай справе ў нас ідзе рассяленне грамадства на чужародныя класы: багатыя — бедныя, палежыя — бедныя, ўзровень людзей, растуць злычынства, смяротнасць, дарогубства і г. д.

У артыкуле 4 гаворыцца аб дэмакратыі. Але аб якой дэмакратыі гаворка? Ідучы вайну, забастовкі, галечы, паючы хвор і рабаванне. І нікому да гэтага няма спраў. Народу хацела падкідаць новыя і новыя сорныкі. Фермерскі гаспадаркі, прыватную ўласнасць, бізнэс, прадпрыемствы, бізнэсменства, рынак, прыватнае ўладанне, раздзяленне і г. д. Ёсць дэмакратыя сацыялістычная, ёсць буржуазная і ёсць апартуністычная. Цяпер у нас дэмакратыя — апартуністычная.

У артыкуле 5 гаворыцца аб партыях і аб'яднаннях і што нібыта яны выражаюць волю народа. На самай справе яны далёкія ад народа, бо іх галоўная мэта — барацьба за прастаю, за капіталізм.

А. КОРБАН,

в. Антонале, Чашніцкі раён.

Як гаварыць абарону грамадзяніна?

Вельмі добра, што ў праекце новай Канстытуцыі РБ на першым плане стаіць чалавек як асоба. Канстытуцыя забяспечвае яму эканамічную і палітычную свабоду, сацыяльную абарону, рэальныя магчымасці ўдзельнічаць у вырашэнні важных дзяржаўных задач.

Хачелася б звярнуць увагу на апошні абзац артыкула 10, дзе сказана: «Грамадзяніну РБ гарантуецца абарона і адпаведнае дзяржаўнае ўдзяленне ў тэрытарыяльнай рэспубліцы, так і за яе межамі». «Гарантуецца абарона» — можа сказаць. Праўда, не агульнай абароны ў артыкуле механізм рэалізацыі гэтай «гарантаванай абароны» нашых і грамадзян, якія знаходзяцца за межамі рэспублікі.

З аднаго боку, нібыта ўсё ясна, а з другога... Увесь свет сёння ведае, што амерыканцы, напрыклад, не дадуць сваіх грамадзян у крыду, забяспечыць іх надзейную (менавіта гарантаную) абарону, дзе б яны ні знаходзіліся, прымяняючы для гэтага часам насільныя метады, аж да ўзброенага ўмяшання. (Не будзе прыводзіць прыклады — іх вельмі многа).

Але Рэспубліка Беларусь — гэта не ЗША. Таму, трэба меркаваць, наша Канстытуцыя падарэжывае цывільнае і рэальныя метады гэтай абароны сваіх грамадзян за межамі рэспублікі.

Яўген ШЫРКО.

І гэта называецца

«народаўладдзе»?

Палітычны клуб «Камуніст» г. Мінска, уважліва прааналізаваўшы апублікаваны ў друку праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, прышоў да наступнага заключэння.

У прапанаваным праекце Канстытуцыі паводна дэкларуюцца правы, свабоды, сацыяльны дабрабыт грамадзян, але не надмацоўваюцца гарантыі.

У прамбале праекта Канстытуцыі дэкларуецца паводнае народаўладдзе, а фактычна народ пазбаўляецца магчымасці ўдзелу ў кіраванні дзяржавай. Нават Саветам, прадстаўнічым народным органам, адведзена другарадная роля. Усё кіраванне ў дзяржаве скажэнна і ў руках узводзіцца па практыцы пасады прэзідэнта і ўпраў. Народ пазбаўляецца рэальнай магчымасці ўдзельнічаць у выпрацоўцы і прыняцці Канстытуцыі і зацвярджаць дзяржаўныя сімвалы — герба, сцяга, гімна.

Палітычныя партыі і грамадскія арганізацыі пазбаўленыя эканамічнай ініцыятывы. Нічога не сказана ў праекце аб працоўных калектывах і іх правах у галіне дзяржаўнага кіравання. Не рэгламентаваны парадок аддзялення народнага дэпутатаў і кантролю выбарчымі камітэтамі выбарчых органаў.

Фактычнае «народаўладдзе» зводзіцца да ўдзелу ў выбарах.

У праекце Канстытуцыі дэкларуецца, але не гарантуецца, урадаўца або зусім знішчаюцца асобныя сацыяльныя правы грамадзян, якія яны маюць па цяпер дзеючай Канстытуцыі: права на працу, на адпачынак, на адукацыю, медыцынскую дапамогу, на жыллё.

Аб эканамічнай сістэме — аснове нашага жыцця — у праекце сказана, што дзяржава толькі ўдзельнічае ў рэгуляванні эканамічнай дзейнасці. Што будзе ўдзяць сабой эканамічнай сістэме і як будзе будавацца эканамічная дзейнасць — невядома.

Ваеннаслужачыя, па практыцы, абмежаваны ў правах удзельнічаць у палітычным жыцці.

Нічога ў праекце павяжыцца аб аддзяленні царквы ад дзяржавы і школы ад царквы.

Праектам прадугледжана ўдзяленне ў органы дзяржаўнага кіравання пасады прэзідэнта з шырокімі паводнамі, у тым ліку ў публічных выпадках прадстаўлена права распуску Вярхоўнага Савета. Гэта крок да таталітарнага рэжыму.

У структуры мясцовых органаў улады лобач з Саветамі прадугледжаны ўправы. Пры гэтым старшыня ўправы надзяляецца правам аддаваць распараджэнні мясцовым Саветам і адміністрацыі іх рашэнні. Здаецца, у прававой дзяржаве ёсць павінна быць надвор.

У прамбале праекта ёсць неапраўданая спасылка на перамяшчэнне распаўсюджвання Канстытуцыі Статутаў Вялікага князя Літоўскага (ВКЛ) і статутных грамад Беларускай Народнай Рэспублікі. Статуты ВКЛ былі зводам законаў феадальнага права, лабудаваным на сааслоўны раздзяленні грамадства, выражалі і абаранялі інтэрэсы дваранскага сааслоўя (шляхты) і замацоўвалі прыгнёт прыгонных і іншых сааслоўя грамадства. Да таго ж, ВКЛ не з'яўляўся ні беларускай, ні рускай дзяржавай.

Беларуская Народная Рэспубліка была абвешчана ў перыяд акупацыі Беларусі нямецкімі кайзераўскімі войскамі Беларускай Народнай Радой. Беларускай Народнай Радой была ў падпарадкаванні ў акупантаў, не выражала інтэрэсаў свайго народа, яе статутныя граматы падтрымлівалі акупацыйны рэжым. У сусветнай практыцы немагчыма знайсці прыкладу, калі акупацыйны рэжым прызнаваўся б народным і выражаў волю народа.

Таму паміненныя дакументы не могуць разглядацца ў якасці асновы пры распаўсюду Асноўнага Закона агульнанароднай прававой дзяржавы.

Прапанаваны праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь не адпавядае спадчынным правым, іх інтэрэсам і не можа быць прыняты за аснову для выпрацоўкі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

А. ЗАБАЛОТНИКАВ,

старшыня клуба «Камуніст».

Горш, чым было, не стане

Многіх непакоіць магчымае змяненне кіравання Рэспублікі Беларусь. Але срод дэпутатаў большай часткай — былыя скартары партыі, розныя ўзросты і ветэраны вайны. На жаль, яны толькі і ўмеюць пляскаць у ладкі, заклікаючыся «спасціжамі» дзяржавы, і галасаванне адначасна. Большасць з гэтых людзей былі набліжаны да партыйнага «картыя». Яны пускуюць у ход розныя, у асноўным сумнішчальныя аргументы супраць рэфэрэндуму: маўляў, да ўлады рухнуць фашысты з БНФ на чале з Пазняком. Але ніякага абвержэння гэтых броек.

Па-першае, на сумленні БНФ і асобы Пазняк няма ніводнай чалавечай смерці. У адрозненне ад фашыстаў яны нікога не забілі і нават не паражалі нікому. Па-другое, «за» чужады БНФ мяркуе адзінаццё не гвалтоўна, а цывільна-важнымі метадамі — воляй народа. Пасля няўдалай спробы большавіцкага жывёнскага пачуцця камуністы былі ў разгубленасці. Гэта якая і магло спрыяць захопу ўлады дэмакратыямі. Для БНФ яна была б лёгкім забавіткам. Але быў абраны больш цывільнаваты шлях — «нахыз» народ сам скажа, што яму патрэбна. Па-трэцяе: хіба прыход да ўлады не мэта ўсіх партый, у тым ліку і партыі камуністаў? Але ўсё справа, хто якімі метадамі пры гэтым карыстаецца. БНФ гаворыць народу праўду аб нашым мінулым і аб злычынствах КПСС — КПБ у наш час, у тым ліку і аб чорнабильскай трагедыі.

Тыя, хто зараз спасылаецца на ігнараванне вынікаў рэфэрэндуму 17 сакавіка 1991 г., як быццам не памятаюць, што гэта была першая спроба захваць таталітарны рэжым. Савецкі Саюз быў штучна народжанай дзяржавай, і незадавальненне рэспублікі кіраваннем цэнтру саадзінічала развалу Саюза. Прапанаваны варыянт новай дзяржавы — федэрацыя — не задавальняў менавіта той самы таталітарны рэжым, аб чым сведчыць спроба дзяржаўнага перавароту 19 жніўня 1991 года, якая напярэдадні падпісання саюзнага дагавора. Варта паглядзець, чым займаюцца некаторыя дэпутаты ў час работы сесіі — чытаюць газеты, размаўляюць аб нечым сваім ці наогул адсутнічаюць у зале пасяджэнняў. Скажыце, калі ласка, ці можаце вы на сваім рабочым месцы займацца іншай справай акрамя службовых абавязкаў? Напэўна, вас проста звольнілі б за гэта. Вось чаму трэба неадкладна змяніць гэты Вярхоўны Савет на прафесійналы, каб была адказнасць, каб за прагулы было матэрыяльнае і маральнае пакаранне ці нават пазбаўленне дэпутатскага мандата.

Варта задумацца і над такім пытаннем: чаму на апошняй, 9-й сесіі ВС РБ быў адхілены праект Закона аб бараббе з арганізаванай алачынасцю і карупцыяй? Закон быў адхілены наменклатурнай большасцю як непатрэбны. Чаму? Хіба ў нас няма карупцыі? Хіба няма з чым змагацца? Есць з чым. Але, відаць, нехта ў Вярхоўным Саветае баіцца гэтага закона. Інакш бы ён быў прыняты.

Я ацяміў і спадзяюся на лепшае. Думаю, што горш пасля рэфэрэндуму не будзе, а вось пераперажне становішча можа прывесці да сацыяльнага выбуху, і хто ведае, што з гэтага можа атрымацца.

Ігар ЛАЗОЎСКИ,
бібліяграф.

г. Мінск.

Раіцца з народам трэба часцей

Кожнаму думаючаму чалавеку зразумела, што выступаць супраць рэфэрэндуму — гэта значыць, пазбаўляць беларускі народ магчымасці самаму вырашаць дзяржаўныя праблемы. Мы адназначна за рэфэрэндум. Але хачелі б ззначыць наступнае.

Па-першае, нам не падабаецца, калі часам рэфэрэндум пераварочуць у нейкую дзіўную палітычную гульню. Восьмы хоць бы рэфэрэндум 17 сакавіка 1991 года. Хіба ж паліцыя і палітычныя лідэры з думкай народа? Тры дзяржаўныя кіраўнікі, скажыце, у Бялявскай лясцы, вырашылі лес соць мільёнаў людзей.

Па-другое, да рэфэрэндуму трэба звяртацца па ўсіх асабліва важных пытаннях жыцця дзяржавы, а не толькі па пытаннях, якія дазваляюць тым ці іншым групам народных дэпутатаў нажыць палітычны капітал.

Думаю, усе пагоджаюцца з тым, што прыняцце новых дзяржаўных сімвалаў Рэспублікі Беларусь было вельмі важным пытаннем для ўсяго беларускага народа. Але ж паважаным спадары з парламента не палічылі патрэбным ведаць накіонт гэтага думку беларускага народа.

Яна АСІПЕНКА,
Тамара ДУБЕНКА,
Іван МАРЧУК і інш.
(усяго 8 подпісаў).

г. Ваўкавыск.

Хоць і спада, ды без штаноў

Ніяк не зразумео, навошта ўсё гэтая вальтуз з рэфэрэндумам? Няўжо няма больш важных і неадкладных спраў? Ніхто не можа забараніць апазіцыі выказаць свае погляды, але ж і яна павінна працаваць, дамагчыся рэспублікі.

Чаму маўчыць урад, як воль з рот набраўшы. Ідзе на поладзе ў апазіцыі, заловалі ўсё іх прыказнікі. Калі глядзіш на ўсю гэту вальтузу, дык наш урад нагадвае загнаную калыну ў аглоблях, якая ўжо хмара аваліла. А ў канцы, каб абараніцца, нічога няма, акрамя хваста.

Мне падабаецца той факт, што ў яго нікі не таварныя, а сапраўдны пан, ці спадар. Праўда, застаўся амаль, прабачце, без штаноў, у рабочай вопратцы. Хоць я — працуючы ўдзельнік вайны.

Фота Міхася АМЕЛЬЧАНКІ.

...і рэфэрэндум

Зрэдку ў памяці ўсплывае той час, калі на нашай зямлі гаспадарылі акупанты. Калі параўноўваеш справы акупантаў тады і справы апазіцыі цяпер, то ўнікаюць цікавыя аналогіі.

Акупанты таксама былі неаблагімі дэмакратамі. Вось глядзіце:

- адкрылі царкву (я не супраць, калі моляцца);
- былі адкрыты бірны праны;
- быў лозуп, што яны не супраць нрода, супраць камуністаў і сіністаў;
- зніклі таварышчы, а замест іх мы атрымалі паноў і спада-роў;
- замест сярпа і молата была ўведзена нацыянальная сім-воліка;
- перайменавалі шмат вёсак, вуліц;
- не засталася ўбаву і грошай;
- уведзіліся новыя беларуская мова і граматыка (зараз ёй карыстаюцца банэфаўцы).

Праўда, штосьці замамураўлялася перайменаванне нашай сталіцы.

Думка напісаць узнікла, калі газета пачала друкаваць звесткі пра сучасных правадароў розных грамадскіх рухаў і г. д. Гэта добра, бо адкрывае вочы і наводзіць на думку: хто ёсць хто?

Васіль САРОКА.

г. Габруйск.

Народных грошай не шкада?

У наш нялёгкі час, калі ўсё так развалена, патрэбны ўважаны падыход і разумны сэнс. «Лямач» не будаваць, разуму вяліката не трэба», — гаворыць народная мудрасць. Вельмі неадарэчысна сёння ініцыятыва БНФ аб правядзенні рэфэрэндуму па абнаўленню рэспубліканскага парламента. Няўжо для кіраўнікоў БНФ не зразумела, што бюджэт Беларусі траціцца па швах, а датарыяльны выбары і рэфэрэндум яшчэ больш яго агалюць. Так сумленныя людзі, калі яны зыхлопачы дабрабытам народа, не робяць.

Сталініскі раён.

М. ДАРОЖКІН.

Колькі можна нас падманваць

Можна пагадзіцца: дзейнасць наменклатуры, сапраўды, была негатыўнай. І апазіцыя ў кіраванні можа станоўча ўплываць на ход спраў. Але калі хрышч «наменклатуршчыкаў» наведваюцца на прызначаных народам кіраўнікоў — Вячаслава Кобяка, Пятра Краўчанку — то ў гэтым выразае відавочнае іхняе БНФ сканіраманства гэтых людзей і захапці. Іх месцы. А ці на карысць народу будуць такія змены? Гэта ў выніку стане з крыйна?

Калі ж чую, як бравіруе Зянон Пазняк сотнямі тысяч сабранных подпісаў у падтрымку рэфэрэндуму, расчынаючы гэта як магучую вольку, што ўзвышае яго, то даўноліс: няўжо ён не разумее, што гэта ж хваля можа накрывіць яго самога.

Нельга бясконца дурыць дярпавым беларускі народ: на рэфэрэндуме ён павінен вынесці свой прысуд як паразітычнаму фронту, так і таму зману, у які ўводзіць яго цяперашняя «дэмакратычная» галоснасць.

г. Мінск.

А. ШЫРАКАНАВ.

Пугай па вадзе

А я думаю — навошта ў чарговы раз ляскаць пугай па вадзе? Няўжо ў нас няма на што траціць рублі (хоць і «зраўналіжаны»). Мы прагаласавалі ўжо на рэфэрэндуме за Саюз. А Саюз разваліўся, лопнуў, як мыльня бурбалка. Хто ўзяў пад увагу волю народа?

Лепш гэтыя рублі накіра

ВОЗГАДАЕ

АДКРЫЦЦА НОВЫ КПП

ВЯЛІКАЯ БЕРАСТАВІЦА. Нарадзе завяршаны будаўнічыя работы на новым кантрольна-прапускным пункце на мяжы з Рэспублікай Польша. Гэты пераход разлічаны ў асноўным для грузавага аўтатранспарту. Новы КПП адкрывае шлях абмеркавання гэтага пытання прадстаўнікамі Польшчы і Беларусі.

РАБОТУ ПРЫХОДЗІЦЦА ШУКАЦЬ САМІМ

ІНФАРМАЦІЯ ДЛЯ РОЗДУМУ: УЛАДКАВАННЕ ВЫПУСКНІКОў

Нямала праблем у студэнтаў тэхнічных вышэйшых навучальных устаноў. Сёння дзесяць ВНУ такога профілю выпускаюць са сваіх сцен 7,455 маладых спецыялістаў, з якіх амаль 2 тысячы атрымалі даведкі аб самастойным працягванні навучання.

ДА «БІТЛЗ» РАНА ДАБАЎЛЯЦЬ ПРЫСТАЎКУ «ЭКС»

ЛОНДАН. Маладыя, самыя вядомыя поп-выканаўцы ўсё часам «Бітлз» Мак Маккартні на здзіку ў час канцэрта, у Лондане, дзе ён меў грандыёзны поспех.

Прагуляў урок — плаці

БРЭСТ. «Камерыйна-выкаваўчы» рашэнне прыняў савет сярэдняй школы № 14 абласнога цэнтру. Усё паводзіць «вырашана» ўсё рэшэнне: 5 рублёў — штраф за спазненне на ўрок бэе уважлівай прычыны, 15 рублёў — за прагуляў урок. Напэўна, цяпер дысцыпліна ў гэтай школе значна павысілася.

Бібліятэкі змагаюцца з даўжнікамі

ВІЦЕБСК. Бібліятэкі горада вырашылі змагацца з даўжнікамі, якія чытаюць кілі на некалькіх месцах і больш, даволі своеасаблівымі, але звыклым у часы рыначнай эканомікі спосабам. За кожны пратэктываны дзень трэба плаціць пэўную суму, розную ў кожнай бібліятэцы. Пры гэтым высветлілася, што даўжнікім з'яўляюцца людзі, таму асобныя бібліятэкі ўжо заробілі на некалькі тысяч рублёў. Прада, некаторыя чытачы сумяшчалі ф-эканомію тых абораў, і каб папярэдзіць канфілікты, яны прынялі, дакладу свой вердыкт па гэтым пытанні не вынесе гарэйшым.

ЗДАРЭННЕ

3 ГРАНАТАІ НА ДАРОГУ

Быў суботні вераснёўскі вечар. Жыхар горада Віцебска Ігар Махавіч на сваім «жыгулях» ВАЗ-2101 166-78 ВТ ехаў па Маскоўскай праспекце. Насцяроў быў добры. А вось і пасажыр жаласны. У раёне 11-й СШ стаў малады хлопчык у «камуфляж». Ігар спыніўся. Хлопчык сёў на задняе сядзенне, у руках у яго была сумка, ад якой патыкала спіртным. Ён папрасіў падзеці да вёскі Друкава — за 20 кіламетраў ад Віцебска. За горадам у раёне станцыі АўтаВАЗа прагаласавала даўжніца. Яна села на задняе сядзенне.

Праехаў Воранаўскае возера, і тут Ігар пачаў задушар. Ён павярнуў і ўбачыў, што хлопчык пераляціў на парадную сядзенне. Пры гэтым сказаў: «Спыніць машыну, прыехалі».

Вадзіцель убажыў у яго рушч гранаці... Незнаёмы дадаў: «Пахнінь ключы, а сам выйхад».

Была 21 гадзіна 15 хвілін. Дзяўчынка спрабавала спыніць машыну, але дарэмна. Раптам яна кінулася наасустрач «Жыгулям», што

АДЗІН,

але вельмі вялікі

Паводле даных рэспубліканскай службы пажарату-шчыны, у Беларусі заставіў толькі адзін лясны пажар. Пажару ўскінула Гомельская вобласць знаходзіцца зона ляснога пажару плошчай у 254 гектары.

БелТАН.

«Географія» не прайшла

МІНСК. Не атрымаў з'яўлена сцягла рускамоўны тэраж падручніка «Географія Беларусі», унесены ў тэматычны план выдавецтва «Народная асвета» на наступны год. Тым не менш тэражы гэта не стала, бо яго беларускамоўны аналаг на эканомічных магчымасцях выйдзе ў свет тэражым у траўні — 180 тысяч экзэмпляраў.

Тайнікі на заводзе

Толькі за 2 мінулыя тыдні на Мінскім трактарным заводзе работнікамі ахоўных падпрадпрыемстваў папярэджаны крадзжы матэрыяльных каштоўнасцей амаль на 200 тысяч рублёў.

Цягнуць, што пад руку трапіла. Так экскаватаршчык Т. прыкапіў 40 кілаграмаў медзі, а электрамашыніст Ч. — 6 кілаграмаў латуны, мантажнік М. тэрмінова спатрэбілася 2 кілаграмы шпінтоў, вядома, бясплатна, з чым не маглі пагадзіцца ахоўнікі і склалі належны акт.

А ў асноўным усё ж крадзжы прадстаўлялі павольныя арганізацыі, якія прыбываюць сюды за атрыманнем прадукцыі. «Рэкорд» паставіў дырэктар Лявоўскай вытворча-камерыйнай фірмы «Арталес». Ён зрабіў спробу вывезці з завода новы трактар МТЗ-82. Не ўдалося, затрыманы на месцы злучэнства. Ахоўны завод вылучыў таксама 25 тайнікаў, у якіх былі скаваны падрыўныя тэражы, а таксама часткі і матэрыялы на 90 тысяч рублёў.

Алег ПРАЦЬКО.

«3 ВЕТРЫКАМ»... АЛЕ І 3 ПУСТОЙ КІШЭНІЙ

МІНСК. Рэзка падскочыў у сталіцы Беларусі цана на паслугі таксі. Адзін кіламетр праезду з «ветрыкам» стаў каштаваць 20 рублёў. Такім чынам, тую ільну, якую паказвае чытальнік, цяпер трэба памнажаць на 100. Выезд таксі па заказу стаў каштаваць 120 рублёў. Улічваючы той факт, што кошт праезду на таксі знаходзіцца ў прамой залежнасці ад кошту бензіну, апошняе таксама таксама даўга не пратрымаецца і непазбежна зноў узрасце.

ВЫЙШАЎ 3 КРАМЫ... АКЦЫБРОНКАМ

ГОМЕЛЬ. (У. Пярнікаў). Побач з новай «разнамернай магіяй» — запалкамі, якія да гэтага часу амаль на ўсіх гарадзкіх гарадах служылі альтэрнатывай запалкам, тут з'явілася найноўшая. Так званы ідэалагічны. Гэта акцыбронкі зорачкі і камсамольскія значкі, якія «срубаюцца» пакупнікам у якасці рэшт у некаторых гандлёвых кропках, дзе прадаюцца культыватары. І людзі не спрачаюцца з прадаўцамі: някая будзе сабе ў доме гэтая атрыбутыка, магчыма, спатрэбіцца. Можна для ўспаміну аб акцыбронках і камсамольскіх часах, а можна для камерыйных паездак у Польшчу ці Кітай.

РЭКЕТ ПА-ТАЛАЧЫНСКУ

З нядаўніх часоў у Талачына з'явілася новая (хоць і даволі загатаваная) форма абслугоўвання насельніцтва. Пасажыры аўтобусу нумар 63—55 ВТМ, які курсіруе па гарызале, стаў раптам... маршрутым таксі. Вось так проста — стаў і ўсё тут! А таксі, як вядома, коштуе дарага: калі раней у тым самым аўтобусе пасажыры плацілі за адну паездку нейкі там пятак, дык колькі тыдняў назва такса падскочыла — да трох рублёў. Аднак і гэта не стала міжой для «фантазіі»: з мі-

Не стала «лягушка»

кувадай

У Шкоўскай раёне Магілёўскай вобласці нядаўна меў месца даволі своеасаблівы выпадак рацыяналізатарства. Але аб усім па парадку.

Мастар вытворчага навучання мажоранта ПТВ разам з навучэнцамі рабілі не талічную агароджу. Спартрыбас кувала, але яе пад рукамі не аказалася. Застае падняўшыся пачынаць металічным прадметам цыліндрычнай формы, які па вазе можа быць змяніў. І тут жа ў настаяніцы спрацавала рацыяналізатарская ідэя: прыварыць ручку — і гатовы табе кувала. Вучань і настаянік узяліся ажыццяўляць задуму. Пакуль не адбыўся агульнашчыны выбух.

Як устанавілі прыбываючы да месца здарэння саперні, неўладка рацыяналізатары ішліся пусціць у справу нямецкую высокашкочую міну. На мове спецыялістаў яе яшчэ называюць мінай «лягушкай». Якая з лягушак атрымліваецца кувала — някая задумваюцца іныя, а ў тым выпадку настаяніку параканам зарадам аплёку руку і адкінуў на некалькі метраў выбуховы хваля. Вучань можа пераплахоўва-

Уладзімір ЦАСЮК.

ФУТБОЛ

«ДЫНАМА» ІДЗЕ ПРАМА

Дзімлі закончыўся 15 тур другога чэмпіяната рэспублікі па футболе. Першае месца ўжо праводзіць дома «Дынама». Вынік — 2:1 на карысць гаспадароў.

Чарговым пераможцам атрымаў «Вудэнін» у родных сценах ён змог забіць два мячы гасцям — ідэалам «Абукіну», у якога турнірныя стаўленцы іграюць з БелАЗам вельмі не зайдрыскае — перадапошнія і апошнія месцы.

Яшчэ адна перамога была зафіксавана ў Віцебску, дзе мясцовы «Лакаматыў» уступіў сапарту «Шахцёр» — 0:1. У астатніх гульнях намайды раззіліся з мірам. Вось іх вынікі:

«Тарпеда» (Мн) — «Ведыч» — 1:1

«Днепр» — «Тарпеда» (Мн) — 1:1

«Дынама» (Бр) — «КіМ» — 1:1

«Траніт» — «КіМ» — 0:0

Адзінай маюдай, якая не зведла гарачы парадок, з'яўляецца міноса «Дынама», яе, дарчы, зойла набыла мінчо — 3:0.

Лепшым бомбардзірам чэмпіянату стаў іграк «Шахцёра» Каўляна. На яго рахунку 8 мячоў.

Выніковыя тэблїца 2-га чэмпіяната рэспублікі пасля 15 тураў.

	Г	В	Н	П	А	М
«Дынама»	14	12	2	0	38-7	26
«Ведыч»	14	9	2	3	23-10	20
«Днепр»	14	7	4	3	20-13	18
«Дынама»	14	7	4	3	20-13	18
«Бр»	14	7	4	3	18-9	18
«КіМ»	14	6	5	3	15-7	17
«КіМ»	14	6	5	3	15-12	14
«Тарпеда»	14	5	7	2	18-9	17
«Траніт»	14	5	7	2	18-9	17
«Шахцёр»	14	6	5	3	15-12	14
«Тарпеда»	14	7	4	3	14-13	13
«Металург»	13	4	2	7	8-13	10
«Гомсельмаш»	13	3	4	6	8-15	10
«Ведыч»	13	3	4	6	11-10	10
«Лакаматыў»	14	2	8	7	15-22	9
«Абукін»	14	3	10	1	10-24	9
«БелАЗ»	14	1	11	2	8-35	4
«Наступны»	16-м тур, адбудзецца ў суботу, 24 кастрычніка.					

Уладзімір ЦАСЮК.

«Прайшлі часы, калі праблемы вырашаліся ўдарам кулака па сталё»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

разабраення, павінны быць знішчаны. Дарчы, знішчэнне аднаго самалёта цяпер абышоўся нашаму падаткапальцельшчыку ў 600—700 тысяч рублёў. «Калі гэта справа выгадная, мы можам вам даць толькі кредит», — адказаў С. Шукшчэвіч. — Але паўстае пытанне, чаму мы павінны займацца дэмантажам расійскіх самалётаў? У Сталінскай ўзніклі пасля размовы з чыновнікамі рабочымі завода і наступныя пытанні: ці можа ўзнікнуць адкалі яго зваліны маладых чыновных рабочых і пры гэтым пакідае працаваць на сваіх месцах ваенных пенсіянераў? Чаму ваенныя атрымліваюць зарплату незалежна ад канчатковых вынікаў сваёй працы, а чыновныя — ад выпрацоўкі? І ці ўзнікнуць праблемы з-за продажу іранскіх самалётаў, якія знаходзіліся на рамонце ў Баранавічах і па вядомых прычынах цяпер не могуць адправацца на сваю радзіму? Падобныя рысы, Сталінскай Шукшчэвіч сказаў, што прафесіяналы эксперты зробіць усё неабходнае, каб канчаткова вырашылі праблемы, якія павінны быць вырашаныя ў найбліжэйшы час.

С. Шукшчэвіч адказаў, што і інтэкс спажываюцца для ў Расіі значна вышэйшы. А ўвогуле ўсё пытанні, нахот жылі і зарплата С. Шукшчэвіч павярнуў палажэннем, што добрабы ваенных залежныя ў першую чаргу ад дабрабыту і адпаведных падаткаў. Дзяржава можа размярковаць тое, што яна мае. Ваенным жа трэба выкарыстоўваць тую ж шалю выжывання, якія выбірае ўся прэзюацыя рэспублікі: пра-

ва на валоданне зямлёй і яе карыстанне, уласнае будаўніцтва і атрыманне банкаўскіх пазыч. Што ж датычыць «качарнення» арміі сродкамі масавай інфармацыі і прапаганды, то С. Шукшчэвіч зазначыў, што ніводная афіцыйная структура зняважліва выказванні ў адрас ваенных не дапускала. Дзяржава, са свайго боку, не можа сабе дазволіць выдзяляць на патрэбы абароны больш 10 працэнтаў свайго бюджэту. Колькасць салдат і вайсковых афіцэраў будзе залежаць ад агульнаеўрапейскай стандарту — і ваенны на 200 чыновных, — і з гэтым трэба змярніцца. І разам з тым, Старшыня ВС РБ падкрэсліў, што Беларусь найбольш развіццёва падыходзіць да армейскіх праблем і прадстаўляе кожнаму афіцэру права і час для выбару, дзе, каму і як служыць. У ваенных пытанняў было шмат. Прывадзіў некаторыя з іх:

— Чаму ў Баранавічах фарміруецца новая ваенная частца проціпаветранай абароны? — Гэта справа Міністэрства абароны. Ад сабе магу дадаць, што ў нас цяпер граніца не толькі з Польшчай, а і з усімі рэспублікамі былога Саюза, і наша ваенная дактрына павінна раўнамернае размеркаванне ўзброеных сіл і ваеннай тэхнікі на ўсёй тэрыторыі рэспублікі.

— Чаму расійскія войскі ў Заходняй групе выводзяцца па тэрыторыі Беларусі? — Усе войскі злучэнняў размяркоўваюцца па тэрыторыі рэспублікі толькі з дазволу Вярхоўнага Савета. Справа ў тым, што мы не хочам іці на ўскладненне міжнародных ад-

нося, у тым ліку з Германіяй, за чые сродкі будучыя жыллі і ў Баранавічах. Да таго ж, гэта не «чыста» расійскія войскі, а войскі каліаў СССР, да якіх мелі дачыненне ўсе ў рэспублікі.

— Калі будуць уведзены ўласныя грошы? — У гэтай справе нельга зняважліва. Калі мы адумем, што гэта выгада, мы пойдзем на гэты крок. Міжнародны валютны фонд раней быў супраць уводзіцца ў нас уласны грошай, цяпер ён, наадварот, нас прысвае і абяцае прадстаўляць нават пэўны стабільныяны фонд. Мы не будзем уводзіць беларускія грошы і па чыёй указцы.

— Ці зможам застацца служыць на сваіх месцах афіцэраў, які не прыме беларускую прысягу? — Я не разумею, як такія афіцэры будуць абараняць Інтэрэсы Беларусі.

Што ўразае асабіста мяне на сустрэчы, дык гэта аддача рапарта баранавіцкім ваенным на беларускі мове. Значыць, усё ж рух у армейскім асяродку ў бок беларусізму ёсць.

Пасля сустрэчы з ваеннымі Баранавіцкай гарнізона С. Шукшчэвіч наведваў будаўнічыя пляцоўкі турнакты бізнесу «Тэксар», дзе будучыя жыллі для ваенных, якія перадысланыя ў Германію, а таксама гарадскую балюнію і дзіцячую паліклініку. Асабіста цэла гаварыў спікер беларускага парламента пра сустрэчы з калектывамі апошніх. Ён сказаў, што гэта была адзіная аўдыторыя, дзе на першым месцы быў дзяржаўны інтарэс, а потым свае праблемы, а не наадварот.

Аляксандр КОКТЫШ.

ПСЕВДАНІМ ДЛЯ... КАЎБАСЫ

бітат Міхаіл Міхайлавіч Нікіткі, малады (трыццацігадовы), але ўжо досыць кемлівы чалавек.

27 жніўня, згодна з накладной № 023074, ён атрымаў на мяскамінае каўбасу «Дыетэтычную» (1 гатунку), «Чайную» (2 гатунку), «Прыжыццёвую» (3 гатунку), «Прыжыццёвую» (4 гатунку), «Прыжыццёвую» (5 гатунку), «Прыжыццёвую» (6 гатунку), «Прыжыццёвую» (7 гатунку), «Прыжыццёвую» (8 гатунку), «Прыжыццёвую» (9 гатунку), «Прыжыццёвую» (10 гатунку), «Прыжыццёвую» (11 гатунку), «Прыжыццёвую» (12 гатунку), «Прыжыццёвую» (13 гатунку), «Прыжыццёвую» (14 гатунку), «Прыжыццёвую» (15 гатунку), «Прыжыццёвую» (16 гатунку), «Прыжыццёвую» (17 гатунку), «Прыжыццёвую» (18 гатунку), «Прыжыццёвую» (19 гатунку), «Прыжыццёвую» (20 гатунку), «Прыжыццёвую» (21 гатунку), «Прыжыццёвую» (22 гатунку), «Прыжыццёвую» (23 гатунку), «Прыжыццёвую» (24 гатунку), «Прыжыццёвую» (25 гатунку), «Прыжыццёвую» (26 гатунку), «Прыжыццёвую» (27 гатунку), «Прыжыццёвую» (28 гатунку), «Прыжыццёвую» (29 гатунку), «Прыжыццёвую» (30 гатунку), «Прыжыццёвую» (31 гатунку), «Прыжыццёвую» (32 гатунку), «Прыжыццёвую» (33 гатунку), «Прыжыццёвую» (34 гатунку), «Прыжыццёвую» (35 гатунку), «Прыжыццёвую» (36 гатунку), «Прыжыццёвую» (37 гатунку), «Прыжыццёвую» (38 гатунку), «Прыжыццёвую» (39 гатунку), «Прыжыццёвую» (40 гатунку), «Прыжыццёвую» (41 гатунку), «Прыжыццёвую» (42 гатунку), «Прыжыццёвую» (43 гатунку), «Прыжыццёвую» (44 гатунку), «Прыжыццёвую» (45 гатунку), «Прыжыццёвую» (46 гатунку), «Прыжыццёвую» (47 гатунку), «Прыжыццёвую» (48 гатунку), «Прыжыццёвую» (49 гатунку), «Прыжыццёвую» (50 гатунку), «Прыжыццёвую» (51 гатунку), «Прыжыццёвую» (52 гатунку), «Прыжыццёвую» (53 гатунку), «Прыжыццёвую» (54 гатунку), «Прыжыццёвую» (55 гатунку), «Прыжыццёвую» (56 гатунку), «Прыжыццёвую» (57 гатунку), «Прыжыццёвую» (58 гатунку), «Прыжыццёвую» (59 гатунку), «Прыжыццёвую» (60 гатунку), «Прыжыццёвую» (61 гатунку), «Прыжыццёвую» (62 гатунку), «Прыжыццёвую» (63 гатунку), «Прыжыццёвую» (64 гатунку), «Прыжыццёвую» (65 гатунку), «Прыжыццёвую» (66 гатунку), «Прыжыццёвую» (67 гатунку), «Прыжыццёвую» (68 гатунку), «Прыжыццёвую» (69 гатунку), «Прыжыццёвую» (70 гатунку), «Прыжыццёвую» (71 гатунку), «Прыжыццёвую» (72 гатунку), «Прыжыццёвую» (73 гатунку), «Прыжыццёвую» (74 гатунку), «Прыжыццёвую» (75 гатунку), «Прыжыццёвую» (76 гатунку), «Прыжыццёвую» (77 гатунку), «Прыжыццёвую» (78 гатунку), «Прыжыццёвую» (79 гатунку), «Прыжыццёвую» (80 гатунку), «Прыжыццёвую» (81 гатунку), «Прыжыццёвую» (82 гатунку), «Прыжыццёвую» (83 гатунку), «Прыжыццёвую» (84 гатунку), «Прыжыццёвую» (85 гатунку), «Прыжыццёвую» (86 гатунку), «Прыжыццёвую» (87 гатунку), «Прыжыццёвую» (88 гатунку), «Прыжыццёвую» (89 гатунку), «Прыжыццёвую» (90 гатунку), «Прыжыццёвую» (91 гатунку), «Прыжыццёвую» (92 гатунку), «Прыжыццёвую» (93 гатунку), «Прыжыццёвую» (94 гатунку), «Прыжыццёвую» (95 гатунку), «Прыжыццёвую» (96 гатунку), «Прыжыццёвую» (97 гатунку), «Прыжыццёвую» (98 гатунку), «Прыжыццёвую» (99 гатунку), «Прыжыццёвую» (100 гатунку), «Прыжыццёвую» (101 гатунку), «Прыжыццёвую» (102 гатунку), «Прыжыццёвую» (103 гатунку), «Прыжыццёвую» (104 гатунку), «Прыжыццёвую» (105 гатунку), «Прыжыццёвую» (106 гатунку), «Прыжыццёвую» (107 гатунку), «Прыжыццёвую» (108 гатунку), «Прыжыццёвую» (109 гатунку), «Прыжыццёвую» (110 гатунку), «Прыжыццёвую» (111 гатунку), «Прыжыццёвую» (112 гатунку), «Прыжыццёвую» (113 гатунку), «Прыжыццёвую» (114 гатунку), «Прыжыццёвую» (115 гатунку), «Прыжыццёвую» (116 гатунку), «Прыжыццёвую» (117 гатунку), «Прыжыццёвую» (118 гатунку), «Прыжыццёвую» (119 гатунку), «Прыжыццёвую» (120 гатунку), «Прыжыццёвую» (121 гатунку), «Прыжыццёвую» (122 гатунку), «Прыжыццёвую» (123 гатунку), «Прыжыццёвую» (124 гатунку), «Прыжыццёвую» (125 гатунку), «Прыжыццёвую» (126 гатунку), «Прыжыццёвую» (127 гатунку), «Прыжыццёвую» (128 гатунку), «Прыжыццёвую» (129 гатунку), «Прыжыццёвую» (130 гатунку), «Прыжыццёвую» (131 гатунку), «Прыжыццёвую» (132 гатунку), «Прыжыццёвую» (133 гатунку), «Прыжыццёвую» (134 гатунку), «Прыжыццёвую» (135 гатунку), «Прыжыццёвую» (136 гатунку), «Прыжыццёвую» (137 гатунку), «Прыжыццёвую» (138 гатунку), «Прыжыццёвую» (139 гатунку), «Прыжыццёвую» (140 гатунку), «Прыжыццёвую» (141 гатунку), «Прыжыццёвую» (142 гатунку), «Прыжыццёвую» (143 гатунку), «Прыжыццёвую» (144 гатунку), «Прыжыццёвую» (145 гатунку), «Прыжыццёвую» (146 гатунку), «Прыжыццёвую» (147 гатунку), «Прыжыццёвую» (148 гатунку), «Прыжыццёвую» (149 гатунку), «Прыжыццёвую» (150 гатунку), «Прыжыццёвую» (151 гатунку), «Прыжыццёвую» (152 гатунку), «Прыжыццёвую» (153 гатунку), «Прыжыццёвую» (154 гатунку), «Прыжыццёвую» (155 гатунку), «Прыжыццёвую» (156 гатунку), «Прыжыццёвую» (157 гатунку), «Прыжыццёвую» (158 гатунку), «Прыжыццёвую» (159 гатунку), «Прыжыццёвую» (160 гатунку), «Прыжыццёвую» (161 гатунку), «Прыжыццёвую» (162 гатунку), «Прыжыццёвую» (163 гатунку), «Прыжыццёвую» (164 г

